35 de ani
BURSA
presă independentă
ZIARUL OAMENILOR DE AFACERI
Luni, 17 noiembrie 2025, nr. 215 (7971), anul XXXV
12 pagini

■ Concurența, factor esențial pentru creșterea competitivității economice PAGINA 3
■ Bătălia pentru Lukoil România: americanii, MOL și grecii se luptă pentru activele strategice ale rușilor PAGINA 2

■ BNR și-a revizuit în sus prognoza de inflație PAGINA 4
■ Emisiile globale de dioxid de carbon ating un nou record PAGINA 10
■ Facilități fiscale pentru antreprenorii care investesc la Buzău PAGINA 12
■ FIFA promite condiții „decente și sigure” pentru muncitorii care vor construi infrastructura Cupei Mondiale 2034 PAGINA 12

GRAM AUR = 586,6515 RON | FRANC ELVEȚIAN = 5,5259 RON | EURO = 5,0847 RON | DOLAR = 4,3768 RON

BURSA are privilegiul unui poet în redacție - Dan Nicolaie și-a lansat volumul de versuri “13 de mai multe ori”

Motto
„Și simt că mor de atâta viu,
Iar plânsu-mi e un cântec de chefliu,
Aș vrea să zbor, dar cerul mi-e prea jos
Și mă târăsc, în cerc, fără folos”.

(„MĂ URMĂREȘTE TIMPUL”, DAN-OCTAVIAN NICOLAIE)

Pasionat de târguri de carte și iubitor al lansărilor de volume, în special de poezii, colegul nostru Dan Nicolaie a așternut pe hârtie câteva dintre poeziile pe care le-a scris de-a lungul vieții, dând naștere, astfel, volumului „13 de mai multe ori”, o apariție firească și binevenită pentru cei care îi cunosc sensibilitatea și talentul.

Cartea de poezie a fost lansată joi seara - o zi de noiembrie însemnată în calendar cu data de 13 -, într-o locație intimă și elegantă din centrul Bucureștiului, unde versurile recitate cald și autentic de autor, care a dat viață fiecărei strofe, s-au împletit armonios cu muzica Mădălinei Sima, cântată la violă.

Copertile elegante și ilustrațiile inspirate poartă semnatura fiicei autorului - Iulia-Maria Nicolaie -, iar mesajul care se citește printre cele mai multe dintre versurile lui Dan este inscripționat pe copertă: “Norocos în ghinion și ghinionist în noroc” - un motto care pare să-i concentreze esența poetică: lucid, tandru și autoironic.

„Sunt o ființă medicală, diagnosticată poetic: hipersensibil la trecerea timpului, alergic la uitare, dependent de absențe”, se descrie Dan în declarația de intenție din debutul cărții:

„Uneori, mi se pare că organele vorbesc între ele în limbi moarte.

Nu înțeleg, dar simt.

EMILIA OLESCU

(continuare în pagina 9)

Banii se pot tipări, energia nu

Santa Clara este un oraș din California, stat care se prezintă ca lider al tranziției către energia verde. Acolo se află și sediul central al companiei Nvidia. Tot în Santa Clara sunt și două mari centre de date gata de “acțiune”, dar care încă stau pe întuneric. Motivul este simplu: furnizorul de energie nu are capacitatea necesară pentru alimentarea lor, conform prevederilor contractuale.

CĂLIN RECHEA

“Doi dintre cei mai mari dezvoltatori de centre de date din lume au proiecte în Santa Clara care ar putea rămâne nefolosite ani de zile, deoarece compania locală de utilități nu este pregătită să furnizeze energie electrică”, scrie Bloomberg, iar apoi subliniază că “deși cererea pentru centrele de date nu a fost niciodată mai mare, impulsionată de boom-ul din domeniul cloud computing și al inteligenței artificiale, accesul la energie electrică se conturează ca fiind cea mai mare constrângere”.

Principalele probleme evidențiate sunt “infrastructura învechită, construcția lentă a noilor rețele electrice și numeroasele obstacole administrative și de reglementare”. Exact aceleași probleme se regăsesc și la nivelul întregii Uniuni Europene.

“Cererea (n.a. pentru centre de date) nu a fost niciodată mai mare, iar problema cu care ne confruntăm este într-adevăr una legată de alimentarea cu energie electrică”, a declarat Bill Dougherty, vicepreședinte executiv pentru soluții de centre de date la agenția imobiliară CBRE Group.

Datele de la Bloomberg arată că în Santa Clara există sunt sunt în construcție 57 de centre de date, iar compania de utilități Silicon Valley Power evaluează permanent necesarul de alimentare, în condițiile în care investește circa 450 de milioane de dolari pentru extinderea rețelei până în 2028.

Agenția de știri mai arată că perioada medie de așteptare pentru conectarea centrelor de date la rețeaua electrică este de circa trei ani în Statele Unite, însă poate fi mult mai mare în regiuni cu o cerere ridicată, cum sunt Silicon Valley sau Virginia de Nord.

Unele dintre cele mai mari centre de date din lume au fost construite sau se află în construcție în Texas. Suprafețele ocupate au ajuns până la dimensiunile Central Park din New York, de circa 341 de hectare, iar necesarul de apă pentru răcire este uriaș.

“Centrele de date au nevoie urgentă de apă în Texas, dar planificatorii statali nu știu de câtă apă vor avea nevoie”, a scris recent Texas Tribune, care a prezentat opiniile unor experți, conform cărora “noile cereri de apă ar putea duce la epuizarea rezervelor deja limitate ale statului”.

Și nu este vorba despre orice fel de apă, ci chiar de apa potabilă, așa cum a evidențiat Karen Hao în cartea sa “Empire of AI: Dreams and Nightmares in Sam Altman’s OpenAI”, deoarece “apa trebuie să fie suficient de curată pentru a evita înfundarea țevilor și dezvoltarea bacteriilor, iar apa potabilă îndeplinește acest standard”.

Problema alimentării cu energie a centrelor de date a fost abordată recent și în Financial Times, care întreabă “ce se întâmplă dacă cursa pentru inteligența artificială nu are deloc legătură cu cipurile” și subliniază că “disponibilitatea energiei electrice pentru funcționarea modelelor devine factorul critic în dezvoltarea tehnologiei”.

FT scrie că un model GPT-4 poate consuma până la 463.269 MWh de energie electrică pe an, potrivit cercetărilor efectuate de cercetători de la Universitatea din Rhode Island, Universitatea din Tunis și Providence College, echivalentul consumului a circa 35 de mii de gospodării din SUA.

Estimările de la Rystad Energy arată o creștere a consumului de energie în centrele de date până la 1.800 TWh în 2040, după o dublare a consumului actual până în 2030, după cum mai arată FT.

În aceste condiții, “prețul și disponibilitatea energiei vor determina din ce în ce mai mult ritmul progresului în inteligența artificială”.

Tocmai din acest motiv Uniunea Europeană nu are șanse în cursa inteligenței artificiale. Politicile energetice dictate de la Bruxelles “asigură” atât prețuri foarte mari în comparație cu China sau Statele Unite, în condițiile în care furnizarea continuă a electricității nu mai poate fi garantată, așa cum a arătat blackout-ul din Spania.

Estimări recente ale Departamentului Energiei din SUA arată că până în 2028 centrele de date din Statele Unite vor avea nevoie de 325 – 580 TWh anual, echivalentul alimentării cu electricitate a 30 – 50 de milioane de locuințe.

În condițiile în care producția medie a unei centrale atomice din SUA este de circa 8.000 GWh, rezultă că trebuie construite într-un interval foarte scurt circa 73 de centrale.

Datele oficiale arată că în SUA au fost date în funcțiune doar două reactoare nucleare în ultimii 30 de ani, iar numeroasele reglementări existente fac imposibilă construirea unui reactor în mai puțin de 10 ani.

Nici varianta construirii centralelor pe gaze naturale nu reprezintă o soluție pentru creșterea rapidă a producției, deoarece producătorii de turbine nu fac față cererii, după cum arăta recent Bloomberg, iar timpii de așteptare între comandă și livrare pot ajunge la 7 – 8 ani.

În urmă cu câteva zile, Jensen Huang, directorul executiv al companiei Nvidia, a avertizat, în cadrul unei conferințe organizate de Financial Times, că regulile impuse de statele americane pentru sectorul inteligenței artificiale ar putea conduce la apariția a cel puțin 50 de noi reglementări la nivel federal.

Suprareglementarea este doar unul dintre motivele pentru care învingătorul din cursa inteligenței artificiale va fi China, după cum a precizat Huang, celălalt factor major fiind costul mult mai redus al energiei electrice. ■

Populația globală îmbătrânește mai rapid ca niciodată

● Europa va înregistra cea mai mare pondere a seniorilor la nivel mondial, în 2050, în timp ce Africa va avea cea mai mare populație activă

Pe măsură ce rata fertilității globale continuă să scadă, populația lumii îmbătrânește mai rapid ca niciodată, iar Europa va înregistra cea mai mare pondere a seniorilor la nivel global, peste 25 de ani.

Adulții în vârstă reprezintă o pondere tot mai mare din populație în aproape fiecare regiune, remodelând economiile, piețele muncii și sistemele de sănătate, conform unei analize visualcapitalist.com, care prezintă cum se extind populațiile de seniori la nivel mondial, în baza estimărilor companiei de asigurări AXA.

Conform sursei citate, în prezent, 4% din populația Africii are vârsta de 65 de ani și peste, procentul urmând să crească la 6% până în 2050. Cu o vârstă medie de numai 19 ani și o rată a fertilității de 4,1 nașteri per femeie, populația Africii se extinde rapid. Drept urmare, în deceniile următoare, va avea cea mai mare populație activă la nivel global.

În contrast, populația Asiei îmbătrânește rapid - aproximativ 10% din regiune are vârsta de 65 de ani și peste, iar aceasta pondere aproape se va dubla până în 2050. Numai în China, populația seniorilor a crescut de la 7% în 2000 la 15% în 2024. Până la mijlocul secolului, se așteaptă să ajungă la 33%, marcând una dintre cele mai rapide schimbări demografice din total.

Și SUA trec printr-o transformare majoră. În mod special, numărul americanilor în vârstă de 65 de ani și peste se va dubla - de la 45 de milioane în prezent la 90 de milioane până în 2050. Potrivit sursei citate, programele Medicare și Social Security reprezintă 36% din cheltuielile federale actuale, ilustrând deja o povară semnificativă asupra bugetului.

În Europa, populația 65+ reprezintă 25% în 2025 și este așteptată să ajungă la 29% în 2050, ceea ce face ca regiunea să aibă cea mai îmbătrânită populație la nivel global.

Criză demografică în UE?

Italia, Portugalia și Bulgaria au înregistrat cele mai mari ponderi ale populației de peste 65 de ani din UE în 2024, informează euronews.com, care arată cum va evolua demografia blocului comunitar până în 2100.

La începutul anului 2024, populația UE era estimată la 449,3 milioane de persoane, peste o cincime având vârsta de 65 de ani sau mai mult. **(A.V.)**

(continuare în pagina 2)

Investitorii individuali își pierd încrederea în perspectivele pieței imobiliare din țara noastră

Investitorii individuali din România își pierd din ce în ce mai mult încrederea în economia românească, 70% dintre ei declarând că nu sunt încrezători în perspectivele acesteia, față de 61% în trimestrul al doilea, potrivit celui mai recent sondaj trimestrial eToro Retail Investor Beat. În aceste condiții, nu este de mirare că încrederea în piața imobiliară locală se află, de asemenea, la cel mai scăzut nivel din ultimii doi ani, ne spune Bogdan Maioreanu, analist eToro.

Într-o țară care continuă să se confrunte cu o creștere lentă, deficite bugetare ridicate și cea mai mare inflație din Uniunea Europeană, incertitudinea generată de recentele reforme de reducere a deficitului și de creșterea impozitelor poate explica nivelul mai ridicat de neîncredere în evoluția economiei, afirmă sursa citată. **(E.O.)**

(continuare în pagina 12)